

Openbaar Ministerie

College van Procureurs-Generaal

Parket-Generaal

Jaarwisseling 2008-2009

Overzicht van aangebrachte feiten en afdoening – stand van zaken op
22 januari 2009

CONCEPT

Samengesteld door de Afdeling Handhavingsbeleid, Parket-Generaal

22 januari 2009

Inhoudsopgave

1 Inleiding		2
2 Aangebrachte zaken	3	
3 Afdoening		4
4 Inventarisatie supersnelrecht Oud en Nieuw 2008 – 2009	6	
5 Geweld tegen personen in publieke functie		10
6 Bijlage: totaaloverzicht		11

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de aan de jaarwisseling gerelateerde feiten die bij het OM zijn aangebracht. Het betreft de stand van zaken op 22 januari 2009, op basis van een inventarisatie bij de arrondissementsparketten.

Het betreft feiten welke hebben plaatsgevonden op 31 december 2008 en op 1 januari 2009. Onder jaarwisselingsgerelateerde feiten worden grofweg de volgende feiten verstaan: openlijke geweldpleging, brandstichting, vernieling, mishandeling en zware mishandeling en vuurwerkgerelateerde zaken. Deze definitie is conform de rapportage van de Dienst IPOL van het KLPD¹.

De huidige inventarisatie telt 638 feiten² met een bekende verdachte. Het betreft nog niet het volledige beeld. Van een aantal feiten is nog niet bekend hoe deze afgedaan zullen worden, daarnaast stromen er nog steeds feiten in, zoals feiten waarvan pas later aangifte gedaan of waarvoor later aanhoudingen verricht worden.

De cijfers betreffen feiten die door de politie zijn aangebracht bij het OM. Niet alle feiten en verdachten die bij de politie bekend zijn, worden bij het OM aangebracht. De politie kan zaken ook afdoen middels een politietransactie, een politiesepot of een Halt-afdoening. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat de rapportage van de politie betrekking heeft op een ruimere periode (tot en met 2 januari, 8:00u).

¹ Dienst IPOL, Oud en Nieuw 2008-2009 – Landelijk beeld van incidenten die tijdens de jaarwisseling 2008-2009 in Nederland hebben plaatsgevonden, Zoetermeer, Januari 2009

² De vorige rapportage telde 736 feiten, 98 meer dan in de huidige rapportage. Dit verschil is met name te verklaren door het niet opnemen van ca. 90 in arrondissement Rotterdam gepleegde feiten, vanwege het niet jaarwisseling gerelateerde karakter en ca. 20 feiten uit arrondissement Den Haag, die via HALT zijn afgedaan.

2 Aangebrachte zaken

Tot 22 januari 2009 zijn door de politie bij het OM 639 feiten met een bekende verdachte aangebracht. Het betreft 166 gevallen van geweld tegen personen, 174 gevallen van geweld tegen goederen, 71 gevallen van geweld tegen personen bij de uitvoering van hun publieke taak en 227 overige delicten, waaronder voornamelijk vuurwerk- en overlastgerelateerde feiten.

Alle parketten	Landelijk totaal
Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:
Geweld tegen personen	165
Geweld tegen goederen	174
Geweld tegen personen in publieke functie	73
Overig	227
TOTAAL:	639

NB: Geweld tegen personen (in publieke functie) omvat ook beledigingen en bedreigingen.

3 Afdoening

Er zijn dus 639 zaken bij het OM aangebracht. In 181 gevallen is tot in verzekeringstelling overgegaan en in 77 gevallen tot in bewaringstelling.

In 33 gevallen is de zaak op een supersnelrechtzitting behandeld. Deze zittingen hebben plaatsgevonden op 2 of 5 januari jl. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de behandeling van deze zaken. Van 57 verdachten is de zaak voorgekomen op een gewone snelrechtzitting. Daarnaast zijn 37 zaken als snelrechtzaak behandeld op een reguliere zitting, dus binnen de bewaringstermijn, zodat het totaal aantal via het snelrecht afgedane zaken op 94 uitkomt. In 71 gevallen worden zaken afgedaan op een themazitting (AU-themazitting). Van 182 zaken heeft nog geen beoordeling plaatsgevonden of zijn wel door het OM ingeboekt, maar teruggelegd bij de politie in verband met nog te verrichten nader onderzoek. Onderstaande tabel heeft een totaaloverzicht van de afdoeningwijze.

Alle parketten	Landelijk totaal
Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:
In verzekering gestelde personen	181
In bewaring gestelde personen	77
Afdoening	Aantal:
Supersnelrecht	33
Snelrecht	57
AU regulier	41
AU themazitting	71
(Boete)transactie	83
VH, reguliere zitting	37
(Geen VH) reguliere zitting	67
Taakstraf TOM-zitting	12
Taakstraf geen TOM-zitting	2
Kinderrechter	12
Technisch sepot	42
Ter beoordeling / in onderzoek	182
TOTAAL:	639

AU = aanhouden en uitreiken (waarbij op het politiebureau direct een dagvaarding wordt meegegeven)

VH = voorlopige hechtenis

Uit het in het als bijlage opgenomen overzicht per arrondissement blijkt dat in vijf arrondissementen geen specifieke snelrechtzittingen zijn geweest. Uit een toelichting door deze parketten blijkt dat in drie arrondissementen (Dordrecht, Haarlem en Leeuwarden) zich geen feiten hebben gekwalificeerd voor snelrecht. Voor parket Leeuwarden geldt dat er relatief veel feiten aangebracht zijn, maar dat het voornamelijk lichte feiten zijn en dat een deel van feiten nog aanvullende onderzoek vergt.

In de arrondissementen Middelburg en Zwolle zijn wel zaken (resp. 1 en 4) binnen de snelrechtperiode afgedaan, maar dan op een reguliere zitting. Uiteindelijk is dus in drie arrondissementen geen supersnelrecht of snelrecht toegepast.

Voor de jaarwisselingsgerelateerde zaken gaat het OM hogere straffen vorderen of heeft het dit in het geval van de supersnelrecht- en snelrechtzittingen al gedaan, conform het door het College van procureurs generaal voor deze jaarwisseling bepaalde verhoging van de richtlijn voor de strafvordering. In hoofdstuk 5 wordt hier nader op ingegaan.

4 Inventarisatie supersnelrecht Oud en Nieuw 2008-2009

In de vier grote arrondissementen is supersnelrecht toegepast, waarbij op vrijdag 2 januari of maandag 5 januari zittingen zijn geweest.

Van supersnelrecht is sprake indien de zaak binnen de termijn van inverzekeringstelling (3 dagen) wordt behandeld. Supersnelrecht ligt met name in de rede wanneer het strafbare feit en/of de persoon vraagt om een lik-op-stuk-reactie om aan verdachte en maatschappij duidelijk te maken dat het betreffende soort gedrag als onaanvaardbaar wordt beschouwd, terwijl het tevens in het belang van de samenleving is dat daders na aanhouding pas weer op vrije voeten komen na het uitzitten van de straf. Het moet wel gaan om eenvoudig bewijsbare zaken in verband met de zeer korte voorbereidingstijd. Zaken van openlijke geweldpleging vragen vaak nadere opsporingsinspanningen.

In totaal zijn er na de afgelopen Oud en Nieuw 33 zaken voor de rechter gebracht. In vijf zaken gaat het om een minderjarige.

Aantal supersnelrechtzaken	
	Totaal
Amsterdam	6
Rotterdam	2
Den Haag	15
Utrecht	10
Totaal	33

De zaken die voor de rechter zijn gebracht betreffen vooral geweld tegen personen in publieke functie, met name politiebeambten. Het gaat vooral om het negeren van bevelen, verzet tegen aanhouding en het (daarbij) beledigen en/of bedreigen van politie en ME. In zeven gevallen is er sprake van daadwerkelijk geweld tegen agenten. Het overgrote deel hiervan heeft plaatsgevonden in de regio Den Haag.

Type delict			
Geweld tegen personen		23	
Waarvan:	Tegen personen algemeen		2
	Tegen pers. in publieke functie		17
	Onbekend		4
Geweld tegen goederen		9	
Overig		1	
Totaal		33	

Er zijn in totaal drie vrijspraken. In één geval gaat het om geweld tegen agenten (afvuren vuurwerk richting agenten). Eenmaal gaat het om vernieling en eenmaal om mishandeling van de echtgenote. In alle gevallen gaat het om gebrek aan overtuigend bewijs. In het laatste geval is in elk geval al hoger beroep ingesteld (Rotterdam).

Voor zover bekend zijn twee zaken aangehouden. In Utrecht is één zaak aangehouden i.v.m. de afwezigheid van de advocaat, maar deze zaak is op 7 januari alsnog behandeld. In Amsterdam is één zaak aangehouden i.v.m. een gewenste reclasseringsrapportage.

Verder kan nog opgemerkt worden dat in Utrecht een vordering benadeelde partij is afgewezen, naar het lijkt i.v.m. het ontbreken van een goede onderbouwing gelet op de complexiteit van deze vordering.

Soort straf of maatregel	Aantal
Werkstraf	16
Boete	2
Schadevergoeding en/of vordering benadeelde partij	6
(deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf	8
Geheel voorwaardelijke gevangenisstraf	2
Bijzondere voorwaarde: huisarrest Oud&Nieuw 2009-2010	16

Nb: het totaal is groter dan 28 (33 minus 3 vrijspraken en 1 definitieve aanhouding) omdat er combinaties van straffen of maatregelen kunnen worden opgelegd.

Er zijn geen directe dwarsverbanden te vinden tussen de soort straf of maatregel en het type delict. Bij het geweld tegen politieagenten is in vijf gevallen een gevangenisstraf opgelegd.

Tijdens Oud en Nieuw heeft het OM hogere straffen gevorderd. In vergelijking met de eis van de officier van justitie volgt de rechter redelijk deze eis. De rechter gaat bijna altijd lager zitten dan de eis van de officier van justitie, maar blijft er redelijk bij in de buurt. Typerend is bijvoorbeeld een eis voor een werkstraf van 80 uur, waarvan 20 voorwaardelijk, waarbij de rechter 60 uur oplegt waarvan 20 voorwaardelijk.

werkstraf

Bij de werkstraf gaat het om vijf keer minder dan 40 uur. De rest is hoger, met uitschieters van 120, 150 en 160 uur. Bij alle meerderjarigen is een deel van deze opgelegde werkstraf voorwaardelijk, meestel zo'n 10-20 uur (in één geval in combinatie met een voorwaardelijke gevangenisstraf). In bijna alle gevallen is de rechter iets onder de eis van de officier van justitie gaan zitten (zo'n 10-20 uur lager). In vier gevallen, alle in Den Haag, heeft de rechter een werkstraf opgelegd, terwijl een (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf geëist was. In drie gevallen gaat het daarbij om minderjarigen.

Tevens is de werkstraf vaak opgelegd in combinatie met het huisarrest tijdens de volgende Oud en Nieuw viering.

boete

Het betreft hier onvoorwaardelijke boetes van 150 en 500 euro.

gevangenisstraf

In drie gevallen betreft het korte gevangenisstraffen van 1-2 weken (waarvan ongeveer de helft voorwaardelijk). Deze komen allemaal uit Amsterdam. Utrecht heeft één zaak met een gevangenisstraf van acht weken (waarvan twee voorwaardelijk). Den Haag heeft twee zaken met relatief hoge gevangenisstraffen van respectievelijk 8 maanden en 6 maanden (waarvan beide twee voorwaardelijk) en twee zaken met gevangenisstraffen van 6-8 weken (waarvan de helft voorwaardelijk). In één van deze twee gevallen wordt mogelijk hoger beroep ingesteld.

Ook is in Den Haag in twee gevallen een geheel voorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd. In één geval gaat het om een voorwaardelijke straf in combinatie met een werkstraf van 80 uur. In het andere geval is er ook een huisarrest opgelegd.

Van de acht onvoorwaardelijke gevangenisstraffen hebben er vijf betrekking op geweld tegen personen in een publieke functie. Twee betreffen geweld tegen goederen en één insluiping in een woning.

schadevergoeding

In zes zaken is een schadevergoeding toegekend, met in totaal negen vorderingen. Deze vorderingen zijn bijna allemaal toegekend conform de eis. Daarbij gaat het vaak om de politieagenten en ME-ers die (immateriële) schade hebben geleden.

huisarrest

In Utrecht en Den Haag is 16 maal huisarrest opgelegd voor de volgende Oud en Nieuw-viering. Opvallend is dat de rechter in Utrecht voor dit huisarrest een uitzondering heeft gemaakt (in afwijking van de eis) voor werk. Dit huisarrest is nooit de enige opgelegde straf, maar altijd in combinatie met een andere straf.

Overige bevindingen

Bij vergelijking van de verschillende parketten valt het volgende op. Daarbij moet wel bedacht worden dat het om een incompleet beeld gaat, m.n. van Den Haag.

1. In Rotterdam zijn naar verhouding weinig supersnelrechtzaken geweest (2, waarvan maar 1 echte Oud en Nieuw zaak).
2. In Utrecht is maar 1x gevangenisstraf opgelegd in een niet echte Oud en Nieuw-zaak. Er zijn daar met name werkstraffen gevorderd. In Den Haag is relatief vaak gevangenisstraf gevorderd en ook relatief vaak opgelegd.
3. Huisarrest voor de volgende Oud en Nieuw is alleen in Utrecht en Den Haag gevorderd en opgelegd.
4. In Den Haag zijn geen schadevergoedingsmaatregelen opgelegd.

5 Geweld tegen personen in publieke functie

Al een paar keer is specifiek aandacht besteed aan geweld tegen personen in publieke functie. Voor het overzicht geven we hier een totaalbeeld.

Bij het OM zijn 73 zaken aangebracht waarin sprake is van geweld tegen personen in een publieke functie. Het gaat daarbij voornamelijk om geweld tegen politieagenten en incidenteel om geweld tegen ambulance- en brandweerpersoneel. In totaal zijn er 41 personen in verzekering gesteld naar aanleiding van geweld tegen personen met een publieke functie. Daarbij is niet altijd sprake van fysiek geweld, maar kan (tevens) sprake zijn van het negeren van bevelen, verzet tegen aanhouding en het (daarbij) beledigen en/of bedreigen van politiefunctionarissen. Daarnaast is 20 keer tot in bewaringstelling overgegaan.

Van de ernstigere zaken zijn er 12 door middel van supersnelrecht in de vier grote arrondissementen afgedaan. Daarnaast zijn er 25 via het snelrecht afgedaan (24 op een snelrechtzitting, 1 op een reguliere zitting binnen de snelrechttermijn). Van de 12 supersnelrechtzaken betreft het zeven zaken met daadwerkelijk geweld (dus niet alleen bedreigen). In één zaak heeft de rechter de verdachte vrijgesproken. In de andere gevallen heeft de rechter een straf opgelegd, waarvan in vijf gevallen een (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf. In de andere gevallen is (conform de eis van de officier van justitie) een werkstraf opgelegd.

Op een later moment zal de inzet van het supersnelrecht worden geëvalueerd. Uit het hierboven geschetste eerste beeld blijkt dat in 11 van de 12 zaken waarbij sprake was van geweld tegen personen met een publieke functie en die doormiddel van supersnelrecht zijn afgedaan, de rechter tot een vonnis is gekomen. Het College trekt dan ook de voorzichtige conclusie dat supersnelrecht met succes voor dit type delict kan worden ingezet, waarmee door het strafrecht tegemoet kan worden gekomen aan de maatschappelijke en politieke verontwaardiging over het verloop van de jaarwisseling.

6 Bijlage: totaaloverzicht

Totaaloverzicht (super)snelrecht jaarwisseling 2008/2009

Inventarisatie: 22 januari 2009

Arrondissement: Alkmaar Almelo Amsterdam Arnhem Assen					
Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Geweld tegen personen	3	13	40	1	8
Geweld tegen goederen	1	1	16	3	4
Geweld tegen personen in publieke functie	4	0	7	14	1
Overig		2	44	6	3
TOTAAL:	8	16	107	24	16
In verzekering gestelde personen	3	0	15	13	7
In bewaring gestelde personen	0	0	20	3	5
Afdoening	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Supersnelrecht			6		
Snelrecht	2	2	7	1	6
AU regulier	1				
AU themazitting				10	
(Boete)transactie		2	30		4
VH, reguliere zitting			8	3	3
(Geen VH) reguliere zitting			10		3
Taakstraf TOM-zitting					
Taakstraf geen TOM-zitting			2		
Kinderrechter			3	1	
Technisch sepot			19		
Ter beoordeling / in onderzoek	5	12	22	9	
TOTAAL:	8	16	107	24	16

Arrondissement: Breda Den Haag Dordrecht Groningen Haarlem					
Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Geweld tegen personen	2	11	7	10	5
Geweld tegen goederen	4	55	10	11	1
Geweld tegen personen in publieke functie	8	17	1	2	3
Overig		54	7	5	2
TOTAAL:	14	137	25	28	11
In verzekering gestelde personen	6	57	2	3	1
In bewaring gestelde personen	3	22	0	0	1
Afdoening	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Supersnelrecht		15			
Snelrecht	8	4		8	
AU regulier	4				2
AU themazitting		37	6		
(Boete)transactie	2	4	6		
VH, reguliere zitting		10			
(Geen VH) reguliere zitting		10		16	1
Taakstraf TOM-zitting		7		1	
Taakstraf geen TOM-zitting					
Kinderrechter		4			3
Technisch sepot		16	3	3	
Ter beoordeling / in onderzoek		30	10		5
TOTAAL:	14	137	25	28	11

**Arrondissement: Den Leeuwarden Maastricht Middelburg Roermond
Bosch**

Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Geweld tegen personen	1	6	3	6	1
Geweld tegen goederen	3	20	1	4	0
Geweld tegen personen in publieke functie	2	1	0	0	4
Overig	0	31	1	5	2
TOTAAL:	6	58	5	15	7
In verzekering gestelde personen	5	14	0	6	3
In bewaring gestelde personen	1	0	0	1	3
Afdoening	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Supersnelrecht					
Snelrecht	2		1		5
AU regulier		12		4	
AU themazitting					
(Boete)transactie		8		1	
VH, reguliere zitting				1	
(Geen VH) reguliere zitting		20	1		
Taakstraf TOM-zitting			2		
Taakstraf geen TOM- zitting					
Kinderrechter					
Technisch sepot			1		
Ter beoordeling / in onderzoek	4	18		9	2
TOTAAL:	6	58	5	15	7

Arrondissement: Rotterdam Utrecht Zutphen Zwolle/
Lelystad

Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Geweld tegen personen	24	15	4	5
Geweld tegen goederen	5	24	8	3
Geweld tegen personen in publieke functie	6	1	2	0
Overig	16	32	1	16
TOTAAL:	51	72	15	24
In verzekering gestelde personen	12	14	7	13
In bewaring gestelde personen	10	1	0	7
Afdoening	Aantal:	Aantal:	Aantal:	Aantal:
Supersnelrecht	2	10		
Snelrecht	2		9	
AU regulier	17			1
AU themazitting	5	5	6	2
(Boete)transactie	12	5		9
VH, reguliere zitting	2	6		4
(Geen VH) reguliere zitting				6
Taakstraf TOM-zitting		1		1
Taakstraf geen TOM-zitting				
Kinderrechter				1
Technisch sepot				
Ter beoordeling / in onderzoek	11	45		
TOTAAL:	51	72	15	24

Alle parketten Landelijk totaal

Oud en nieuw: OM zaken/verdachten	Aantal:
Geweld tegen personen	165
Geweld tegen goederen	174
Geweld tegen personen in publieke functie	73
Overig	227
TOTAAL:	639
In verzekering gestelde personen	181
In bewaring gestelde personen	77
Afdoening	Aantal:
Supersnelrecht	33
Snelrecht	57
AU regulier	41
AU themazitting	71
(Boete)transactie	83
VH, reguliere zitting	37
(Geen VH) reguliere zitting	67
Taakstraf TOM-zitting	12
Taakstraf geen TOM-zitting	2
Kinderrechter	12
Technisch sepot	42
Ter beoordeling / in onderzoek	182
TOTAAL:	639